

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE

PROCES-VERBAL

al ședinței de lucru pe marginea proiectului de lege
privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole număr unic
712/MAIA/2024)
cu participarea reprezentantului Centrului Național Anticorupție

28.11.2024

ora 14:00
bir. 1403

La ședință au participat:

Galina PETRACHI	-	Șefa Direcției politici și programe de dezvoltare rurală, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA);
Vasillii DOGOTARI	-	Șef interimar al Direcției juridice, MAIA;
Vadim CURMEI	-	inspector principal al Direcției legislație și expertiză anticorupție din cadrul Direcției generale prevenirea corupției, Centrul Național Anticorupție.

Subiectul discuției	1. Examinarea raportului de expertiză anticorupție la proiectul de lege privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole (număr unic 712/MAIA/2024).
Participanții la discuție: D-na G. Petrachi; D-nii: V. Curmei, V. Dogotari	
Obiecția/recomandarea CNA	Opinia/Argumentarea MAIA
<p>La art. 1 alin. (2) se face referință că legea „reglementează sprijinul finanțat din FNDAMR pentru intervențiile specifice în PSPA, aprobat de Guvern pentru perioada 2025 – 2030.</p> <p>În acest sens, se face referință la un document de politici, care urmează a se răsfrânge doar pentru o anumită perioadă de timp: 2025 - 2030.</p> <p>Or, norma art. 1 urmează să fie corelată cu norma art. 3 alin. (3) și art. 51 din proiectul de lege care fac referință generală la Programul strategic al politicii agricole, fără a specifica anul de referință.</p> <p>Astfel, nu este clar ce se va întâmpla după implementarea Programului strategic al politicii agricole derulat pentru perioada 2025 - 2030, or există riscul de interpretare că obiectul de reglementare și domeniul de reglementare al legii prenotate constituie doar Programul</p>	<p>Propunerea se acceptă, alin. (2) se va ajusta. Textul „pentru perioada 2025-2030” se va substitui cu cuvintele „pentru o perioadă de șase ani”.</p>

<p>strategic al politicii agricole, aprobat de Guvern pentru perioada 2025 – 2030 Propunem autorului modificarea normei prin excluderea referinței la perioada de implementare a Programului strategic al politicii agricole indicat la art. 1 alin. (2) din proiect.</p>	
<p>Articolul 8 din proiect – Articolul 8. Eligibilitatea cheltuielilor alin. (4) Contribuțiile în natură și costurile de amortizare pot fi eligibile pentru sprijin din FNDAMR în condițiile stabilite de Guvern.</p> <p>Norma instituie dreptul Guvernului de a stabili condiții pentru a califica ca fiind eligibile pentru sprijin din FNDAMR și cheltuielile reprezentate de contribuțiile în natură și costurile de amortizare.</p> <p>Nu negăm dreptul instituit Guvernului de a stabili condiții clare și transparente, însă, atragem atenția că proiectul de lege prenotat nu conține nici o normă cu referință la noțiunile „contribuții în natură” și „costuri de amortizare” (articolul 4 din proiect - Definiții) sau cu referință la faptul că mijloacele financiare din FNDAMR pot fi alocate și pentru acoperirea „contribuțiilor în natură” și a „cheltuielilor de amortizare” (articolul 7 din proiect - Destinația cheltuielilor din Fond).</p> <p>Astfel, normele proiectului nu fac referință la ce intră în categoria/ce reprezintă „contribuție în natură” și „cost de amortizare”.</p> <p>Lipsa reglementării acestor aspecte va permite interpretării confuze în ceea ce privește modul de calificare a „contribuțiilor în natură” și a „costurilor de amortizare”.</p> <p>Propunem autorului completarea proiectului cu norme generale care ar face referințe la ce constituie/ce reprezintă „costurile în natură” și „costurile de amortizare”, iar condițiile pentru a fi eligibile pentru finanțare din Fond urmează să fie aprobate de Guvern.</p>	<p>Potrivit redacției alin (4) la art. 8 se are în vedere contribuția beneficiarului la operațiune, dar nu al statului. De aceste contribuții se ține cont la acordarea sprijinului.</p> <p>Observăm că însăși norma criticată de către autor servește drept temei pentru a considera eligibile „contribuțiile în natură și costurile de amortizare” eligibile pentru sprijin din FNDAMR. Altfel spus, norma este suficientă prin ea însăși, fără a fi necesar un alt temei. Or, dacă am aplica ierarhia actelor normative, temeiul pentru această normă ar trebuie identificat într-o normă de drept constituțional.</p> <p>Primul pas care trebuie făcut este de a identifica sfera noțiunilor date care vor fi circumscrise prin Hotărâre de Guvern. Prin lege nu este sensul să le reglementăm. Or, Ministerul Justiției este persistent în susținerea faptului că Legile nu sunt dicționare juridice.</p> <p>Norma va rămâne confuză atâta timp cât Guvernul nu va stabili condițiile în care contribuțiile în natură și costurile de amortizare vor fi considerate eligibile. În momentul în care va decide să facă acest lucru se va ridica și problema stabilirii întinderii sferei noțiunilor date. Deci, definirea în lege a noțiunilor date ar îngreuna posibilitatea Guvernului de a dezvolta această normă și a ține cont de apariția unor circumstanțe noi care pot fi tratate ca „contribuții în natură”.</p> <p>Totodată, menționăm că eligibilitatea „contribuțiilor în natură” și a „costurilor de amortizare”, pot fi eligibile în cadrul unor intervenții din tipul de intervenții pentru dezvoltare rurală, care se vor regăsi în PSPA.</p> <p>De aceea, recomandarea nu poate fi acceptată.</p>
<p>Articolul 10 și articolul 11 din proiect – 10. Acreditarea Agenției de plăți (1) Guvernul desemnează în calitate de autoritate de management, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare - autoritate de management), responsabilă cu:</p>	<p>Obiecțiile și recomandările au fost examinate însă nu pot fi acceptate.</p> <p>Argumentările sunt următoarele. Observăm că potrivit articolului 5 litera b) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, una din funcțiile de bază ale acestuia constă în organizarea executării legilor. Prin prisma acestei norme și în pofida faptului că în textul proiectului de lege analizată nu</p>

a) acordarea, revizuirea și retragerea acreditării Agenției de plăți

b) îndeplinirea sarcinilor atribuite autorității de management în temeiul prezentului capitol

(2) Guvernul aprobă procedura și criteriile de acreditare a Agenției de plăți, care vizează următoarele domenii de bază: mediul intern, activitățile de control, informarea, comunicarea și monitorizarea

Articolul 11 Agenția de plăți

(1) Agenția de plăți este o autoritate publică administrativă, responsabilă cu gestionarea și controlul cheltuielilor menționate la articolul 7. Agenția de plăți poate delega îndeplinirea unor atribuții, cu excepția efectuării plăților

(2) Autoritatea de management menționată la articolul 10, acreditează ca agenție de plăți, acea entitate care are o organizare administrativă și un sistem de control intern, care oferă garanții suficiente că plățile sunt legale, corecte și justificate corespunzător. În acest scop, Agenția de plăți îndeplinește condițiile minime de acreditare în ceea ce privește mediul intern, activitățile de control, informarea și comunicarea, precum și monitorizarea

(3) Agenția de plăți gestionează și asigură controlul operațiunilor legate de intervenția publică de care răspunde și poartă responsabilitatea generală în domeniul respectiv

(4) Atunci când Agenția de plăți acreditată nu îndeplinește unul sau mai multe dintre condițiile minime de acreditare menționate la alineatul (2), autoritatea de management, retrage acreditarea Agenției de plăți respective dacă Agenția de plăți nu realizează schimbările necesare într-o perioadă de timp care urmează a fi determinată de autoritatea de management în funcție de gravitatea problemei.

Normele analizate reglementează modul de constituire a Agenției de plăți.

În opinia noastră, normele nu oferă o claritate privind modul de organizare și funcționare a Agenției de Plăți.

Pe de o parte, se stabilește că „Agenția de plăți este o autoritate publică administrativă” (art. 11 alin. (1)), pe de altă parte se instituie dreptul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare de a retrage acreditarea Agenției (art. 11), ceea ce nu denotă claritate în privința existenței Agenției de plăți (ca autoritate

este indicat, Guvernul instituie o autoritate publică administrativă responsabilă de a îndeplini funcțiile Agenției de plăți. Altfel spus, nu este necesar de fiecare dată de indicat în Lege ca Guvernul să instituie sau nu o autoritate administrativă. Acesta are libertatea de a aprecia dacă pentru implementarea unei legi este sau nu necesară crearea unei autorități sau instituții, sau desemnarea unei autorități existente.

Respectiv, acreditarea va fi acordată și retrasă autorității publice instituite sau desemnate de către Guvern.

În ceea ce privește delegarea anumitor responsabilități, observăm că norma din Lege va fi superioară reglementărilor din hotărârile Guvernului prin care se aprobă Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției de plăți. Cu toate acestea, este necesar de precizat că instituția delegării presupune că toate actele se fac din numele și pe seamă celui care a delegat. Deci, în orice caz, responsabilitatea rămâne după Agenția de plăți. Această normă poate fi aplică și în temeiul art. 14, alin. (3) lit.) din Legea nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern, care stabilește că sistemul de control intern managerial se organizează prin delegarea împuternicirilor și responsabilităților fără a scuti persoana care delegă de răspunderea realizării acestora.

Tot aici de menționat că delegarea unor responsabilități se face în scopul eficientizării activității Agenției de plăți pe segmentele unde nu dispune de specialiști în domeniu cum ar fi în construcție, siguranța alimentelor. Anume în astfel de cazuri, Agenția de plăți poate delega îndeplinirea unor atribuții conform competențelor instituției de stat (de exemplu verificările ce țin de specificul funcțiilor exercitate de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Inspekția de Stat în Construcție etc.) sau de instituției privat, prin încheierea contractelor respective.

Conform proiectului de lege, normele ce țin de acreditarea Agenției de plăți, vor intra în vigoare în anul 1 ianuarie 2027. În scopul acreditării Agenției de plăți, Guvernul va aproba criteriile de acreditare prin armonizarea Regulamentelor UE 2022/127 și 2022/128, care prevăd că o agenție de plăți trebuie să dispună de o structură administrativă și de un sistem de control intern care să îndeplinească criteriile stabilite în anexa I la Regulamentelor UE 2022/127, în ceea ce privește: mediul intern; activitățile de control; informarea și comunicarea; monitorizarea.

administrativă creată în raport cu retragerea acreditării).

În acest sens, menționăm că în ce privește statutul de „autoritate publică administrativă”, acest statut urmează a fi conferit în temeiul prevederilor Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. Or, normele din proiect nu stabilesc competența Guvernului de instituire a Agenției de Plăți (aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Agenției de Plăți sau instituirea Agenției de plăți în calitate de autoritate publică în subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare).

Teza a doua din conținutul normei statuate la art. 11 alin. (1) conferă dreptul Agenției de Plăți de a delega îndeplinirea unor atribuții, cu excepția efectuării plăților.

Nu este clar în acest sens cum Agenția de plăți urmează să poarte răspundere și responsabilitate generală în domeniu, or, activitatea acesteia ca autoritate administrativă este reglementată de norme legale din domeniu, acesteia conferindu-se prin Regulamentul de organizare și funcționare atribuții, drepturi și obligații clare și transparente.

Considerăm că norma în mod confuz instituie dreptul Agenției de plăți de a delega careva atribuții altor entități.

Mai mult decât atât, norma nu stabilește clar căror entități le va putea delega, ceea ce crește riscul atribuirii discreționare în dependență de interes și scopul urmărit, or, în final, Agenția va putea avea doar atribuția de „efectuare a plăților” fără a fi responsabilă de acțiunile privind acordarea și utilizarea mijloacelor financiare alocate din Fond.

Vidul ce poate fi creat prin astfel de interpretări crește riscul prejudicierii interesului public manifestat prin asigurarea gestionării transparente a banului public.

Totodată, la alin. (4) sunt stabilite cerințe neclare privind acordarea Agenției de plăți a unei perioade de timp de către autoritatea de management (Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare) pentru a „realiza schimbările necesare” pentru a nu retrage

Necesitatea acreditării Agenției de plăți este condiționată de faptul că doar o agenție acreditată poate gestiona fondurile UE. La moment acreditarea pentru Republica Moldova nu este necesară, dar pentru a asigura o pregătire în procesul de aderare trebuie să ne conformăm la aceste cerințe și să ne pregătim de procesul de acreditare.

<p>acreditarea. Norma este expusă în mod confuz crește riscul interpretărilor eronate ale acesteia.</p> <p>Recomandări: Propunem autorului reexaminarea normelor cu referință la modul de instituire și organizare a activității Agenției de plăți.</p> <p>Odată ce norma stabilește în mod clar că Agenția de plăți este „autoritate administrativă”, crearea și funcționarea acesteia urmează a fi efectuată în conformitate cu cadrul legal național care reglementează modul de funcționare a acestor autorități publice.</p> <p>Instituirea și funcționarea Agenției de plăți urmează a fi efectuată în mod transparent.</p>	
<p>Articolul 12 din proiect – Articolul 12. Organismul de certificare (1) Organismul de certificare este un organism de audit public sau privat desemnat pentru o perioadă de cel puțin trei ani. Atunci când este un organism de audit privat, organismul este selectat prin intermediul unei proceduri de achiziție. (2) Organismul de certificare emite un aviz, redactat în conformitate cu standardele de audit acceptate la nivel internațional, care stabilește dacă (...)</p> <p>Obiecții: Considerăm că normele statuate la art. 12 sunt vagi în ceea ce privește modul de constituire și funcționare a organismului de certificare.</p> <p>Nu este clar cine instituie acest „organism de certificare”, care sunt competențele acestuia (atribuțiile, drepturile, obligațiile, responsabilitățile), în baza cărui act își desfășoară activitatea, cine stabilește și în baza căror criterii se alege organismul de certificare dintre „organismul de audit public” și „organismul de audit privat”.</p> <p>La fel, nu este clar ce se are în vedere „pentru o perioadă de cel puțin 3 ani”, altfel spus, se poate de interpretat că se instituie dreptul de a decide și desemnarea organismului de certificare și pentru o perioadă nelimitată de timp.</p> <p>Totodată, din normă nu este clar care este funcția de bază a acestui organism de certificare,</p>	<p>Recomandarea se acceptă parțial. În acest sens, alin. (1) se va completa cu cuvintele „autoritatea de management” pentru a aduce claritate de către cine este desemnat Organismul de certificare.</p> <p>La fel, art. 12 se va completat cu alin. (3) cu următorul cuprins: „(3) Organismul de certificare dispune de cunoștințe tehnice de specialitate necesare și este familiarizat cu politica agricolă, este independent din punct de vedere operațional față de agenția de plăți, precum și față de autoritatea de management care a acreditat agenția de plăți.”.</p> <p>Totodată, potrivit redacției alin. (1) din proiectul de lege, organismul de certificare este un organism de audit. Astfel, observăm că prin Legea nr. 271/2017 privind auditul situațiilor financiare au fost puse bazele juridice privind organizarea auditului de către entitățile de audit. Selectarea acestora este prevăzut în textul proiectului și se va realiza în baza procedurilor de achiziție publică de către autoritatea de management.</p> <p>În ceea ce ține de obiecția cu privire la termen de desemnare, observăm că cel puțin prin prisma reglementărilor actuale cu privire la achiziții o astfel de situație este imposibilă, întrucât, de regulă, contractele de achiziție se încheie pentru un singur an bugetar. Dat fiind faptul că planificarea cheltuielilor bugetare (CBTM) se stabilește pentru o perioadă de 3 ani și contractele de achiziții privind prestarea serviciilor la fel se vor încheia tot în această limită de ani, pentru a putea înregistra contractual la</p>

<p>or proiectul nu reglementează nici noțiunea de „organism de certificare”.</p> <p>Toate aceste ambiguități administrative identificate vor permite aplicarea normelor într-un mod confuz și discreționar în dependență de interesul urmărit, cu consecințe grave în reglementarea transparentă și eficientă a organismului de certificare.</p> <p>Recomandări: Propunem autorului reexaminarea și modificarea normelor prin stabilirea transparentă a modului de instituire și organizare a activității organismului de certificare.</p>	<p>Trezoreria de Stat. În caz dacă vor fi unele schimbări în legislația cu privire la achiziții ne vom conforma și noi la aceste cerințe noi.</p>
<p>Articolul 31 din proiect - Articolul 31. Examinarea cererii de acordare a sprijinului (...) (2) La cererea solicitantului, în locul emiterii actului administrativ individual, Agenția de plăți poate încheia cu acesta un contract administrativ de acordare a sprijinului financiar.</p> <p>Obiecții: Norma instituie dreptul solicitantului de a cere încheierea cu Agenția de plăți a unui contract administrativ de acordare a sprijinului financiar.</p> <p>Totodată, norma atribuie Agenției de plăți a dreptului de a decide încheierea acestui contract administrativ.</p> <p>Or, sintagma „poate încheia” denotă incertitudine în privința exercitării dreptului de către Agenția de plăți.</p> <p>Astfel, în una și aceeași situație, Agenția de plăți poate decide în mod diferit.</p> <p>Dat fiind lipsa clarității în proiect a diferenței dintre „emiterea actului administrativ individual” și încheierea unui contract administrativ” ce ține de acordarea sprijinului financiar, există riscul interpretării privind posibilitatea negocierii contractului respectiv, posibilitatea de stabilire a unor condiții ne transparente în contract, posibilitatea de a ajusta contractul în dependență de interes și scop.</p> <p>În aceste condiții, există riscul comiterii manifestărilor de corupție ce țin de modul de</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Norma dată reprezintă un caz particular al dispoziției articolului 154 alineatul (1) din Codul administrativ, potrivit căruia „(...) În special, autoritatea publică poate încheia, în locul emiterii unui act administrativ individual, un contract administrativ cu persoana căreia i-ar fi adresat actul administrativ.”</p> <p>De asemenea, atragem atenția că articolul 137 alineatul (3) din Codul administrativ stabilește că „Stările de fapt identice în esență se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv.”</p> <p>În cazul în care autoritatea nu va respecta această normă, instanța de judecată este în drept să verifice în conformitate cu articolul 225 alineatul (1) din Cod, exercitarea dreptului discreționar al autorității.</p> <p>Totodată, această prevedere este binevenită pentru a eficientiza activitatea Agenției de plăți. În caz de judecată, de a evita necesitatea deplasării reprezentantului Agenției de plăți în teritoriu pentru a participa la ședințele de judecată care durează ani de zile. La emiterea actului administrativ contestarea o face fermierul la sediul pârâtului, adică la sediul Agenției de plăți, la Chișinău, iar fermierul poate fi reprezentat de avocat. Mai mult, din practica anilor precedenți, de către AIPA nu a fost înregistrată nici o cerere de a încheia un contract în loc de act administrativ.</p> <p>Totodată, se acceptă propunerea privind excludere cuvântului „poate” de la alin. (2).</p>

<p>redare a conținutului contractului administrativ și a modului de încheiere și derulare a acestuia.</p> <p>Recomandări: Propunem autorului modificarea normelor prin stabilirea unei proceduri transparente unice de acordare a sprijinului financiar.</p> <p>Or, transparența se impune cu desăvârșire în partea ce ține de modul de acordare și utilizare a mijloacelor bănești alocate din bugetul de stat.</p>	
<p>Articolul 32 în corelare cu articolele 44-47 și 48-50 din proiect – Articolul 32. Protejarea intereselor financiare (...)</p> <p>(5) Dispozițiile stabilite garantează, în special, că nu sunt impuse sancțiuni atunci când:</p> <p>a) neconformitatea este determinată de cazurile de circumstanță justificată sau de circumstanțe excepționale în conformitate cu articolul 5;</p> <p>b) neconformitatea este cauzată de o eroare a autorității competente sau a unei alte autorități, iar eroarea nu ar fi putut fi detectată în mod rezonabil de persoana vizată de sancțiunea administrativă;</p> <p>c) persoana vizată poate demonstra într-un mod considerat satisfăcător de către autoritatea competentă că nu este răspunzătoare pentru nerespectarea obligațiilor menționate la alineatul (1) de la prezentul articol sau atunci când autoritatea competentă stabilește într-un mod că persoana vizată nu este răspunzătoare în acest sens.</p> <p>Articolele 44 - 47 fac parte din Capitolul 7 „Sisteme de control și sancțiuni”, Secțiunea 4 „Sistemul de control și sancțiunile administrative legate de condiționalitate, care reglementează sistemul de control aferent condiționalității, sistemul de sancțiuni administrative aferente condiționalității, aplicarea și calcularea sancțiunilor administrative și cuantumurile rezultate din sancțiunile administrative aferente condiționalității</p> <p>Articolele 48 - 50 fac parte, la fel, din Capitolul VII „Sisteme de control și sancțiuni”, Secțiunea 5 „Sistemul de control și sancțiunile administrative legate de condiționalitatea socială, care reglementează sistemul de control aferent condiționalității sociale, sistemul</p>	<p>Potrivit articolului 85 alineatul (3) din Codul administrativ, „Autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților.” De asemenea, articolul 92 alineatul (1) din Codul administrativ stabilește că „Autoritatea publică decide conform convingerii sale libere dacă consideră o faptă drept existentă, luând în considerare întreaga procedură administrativă, inclusiv toate probele.” Deci, răspuns la întrebarea ridicat de autorul raportului „cum stabilește autoritatea modul considerat satisfăcător al dovezilor” se regăsește în articolul 92 alineatul (1) din Codul administrativ.</p> <p>Articolele 44 - 50 fac parte din Capitolul VIII „Sisteme de control și sancțiuni”, iar Secțiunea 4 „Sistemul de control și sancțiunile administrative legate de condiționalitate” și Secțiunea 5 „Sistemul de control și sancțiunile administrative legate de condiționalitatea socială”, se aplică doar pentru încălcarea obligațiilor de la articolul 18 care sunt prevăzute în actele normative din domeniul mediului, bunăstării animalelor, sănătății plantelor etc. Aceste obligații nu sunt legate direct de activitățile agricole, prin urmare circumstanțele excepționale pentru agricultură nu poate afecta obligația de respectare a anumitor norme din domeniul mediului sau încadrării în muncă. Sancțiunile de la articolul 46 se aplică pentru nerespectarea normelor din alte acte normative, cum ar fi mediul, bunăstarea animalelor. Prin urmare și regimul sancțiunilor sunt diferite de cele aplicate pentru nerespectarea legislației din domeniul subvenționării.</p> <p>Totodată, observăm că alineatul (3) din articolul 46 stabilește principiul care stă la baza stabilirii cuantumului și anume „se ține seama de gravitatea, amploarea, persistența sau caracterul repetitiv și de caracterul deliberat al neconformității constatate.</p>

<p>sanctiunilor administrative aferente condiționalității sociale, aplicarea și calcularea sancțiunilor administrative.</p> <p>Obiectii: Capitolul VII „Sisteme de control și sancțiuni” conține norme care reglementează, în fond, aspecte ce țin de sistemele de control și sancțiuni în protejarea intereselor financiare ale statului în vederea transparentizării implementării politicilor agricole prin acordarea de sprijine financiare, în conformitate cu legea. În opinia noastră, redacția din proiect a normelor ce țin de sistemele de control și sancțiuni este una confuză cu riscul interpretărilor discreționare a modului de aplicare a sancțiunilor.</p> <p>Art. 32 alin. (5) lit. c) instituie excepția de neaplicare a sancțiunilor în cazul în care „persoana vizată poate demonstra într-un mod considerat satisfăcător de către autoritatea competentă că nu este răspunzătoare pentru nerespectarea obligațiilor menționate la alineatul (1) de la prezentul articol sau atunci când autoritatea competentă stabilește într-un mod că persoana vizată nu este răspunzătoare în acest sens”. Astfel, nu este clar cum ar putea norma respectivă să fie aplicată, cum stabilește autoritatea competentă „modul considerat satisfăcător al dovezilor” sau cum autoritatea competentă „stabilește modul că persoana vizată nu este răspunzătoare”.</p> <p>La normele conținute în Secțiunea 4 (art. 44 - art. 48) și Secțiunea 5 (art. 49 - art. 50) menționăm următoarele.</p> <p>Normele se referă la beneficiarii menționați la art. 44 alin. (1) - beneficiari ai plăților directe care urmează să respecte obligațiile prevăzute la articolul 18 din lege. Or, beneficiarii plăților directe nu constituie toți beneficiarii sprijinului financiar din partea statului. Or, potrivit art. 7 din lege - FNDAMR finanțează mai multe cheltuieli, intervențiile sub formă de plăți directe fiind doar o parte pentru care urmează a fi utilizate cheltuieli din FNDAMR. Astfel, normele Secțiunii 4 și 5 fac referință doar la beneficiari ai plăților directe de mijloace financiare din Fond</p>	<p>Sanctiunile administrative impuse trebuie să fie efective, proporționale și cu efect de descurajare”. De asemenea, este necesar de a face distincție între „reducere”, pe de o parte, și „excluderea de la întregul quantum al plăților”, pe de altă parte. Alineatul (5) reglementează cota procentuală pentru reducere, dar nu și pentru excluderea de la întregul quantum, pentru care logic nu poate fi stabilită o cotă procentuală. Astfel, sancțiunea se limitează doar la reducerea valorii subvenției, dar însoțită de o justificare exhaustivă. În caz dacă beneficiarul nu este de acord cu decizia Agenției de plăți, acesta are dreptul de a o contesta în instanța de judecată.</p> <p>Codul administrativ (a se vedea în special art. 16, 137, 225), reglementează modul de exercitarea a dreptului discreționar. Prin urmare, nu este cazul să fie reglementat acest aspect în alte acte normative. În contextul celor menționate, recomandarea nu poate fi acceptată.</p> <p>Totodată, pentru a se elabora Sistemul integrat de administrare și control, care conține și elementul „un sistem de control și de sancțiuni;” conform art. 37 alin. (1), lit. f), la art. 67 se prevede că Capitolul VIII Secțiunea a 2-a va intra în vigoare la 1 ianuarie 2028, iar Capitolul VIII Secțiunile 4 și 5 vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2030.</p> <p>Reglementarea este inclusă în proiect în scop de a asigura previzibilitatea condiționalităților ce urmează a fi respectate de către beneficiarii de plăți directe.</p>
---	--

La art. 45 alin. (4) nu este clar de ce diferă norma de la lit. b) făcând referire că nu se aplică sancțiuni administrative doar la faptul dacă neconformitatea este determinată de un caz de circumstanță justificată în raport cu norma de la art. 32 alin. (5) lit. a) care stabilește că nu sunt impuse sancțiuni atunci când neconformitatea este determinată nu doar de cazurile de circumstanțe justificate, ci și de circumstanțele excepționale în conformitate cu articolul 5 din lege. Aceeași obiecție este valabilă și pentru norma art. 49 alin. (3) din proiect.

La art. 45 alin. (6) se atestă o nouă excepție - În cazul în care neconformitatea nu are consecințe sau are doar consecințe ne semnificative asupra îndeplinirii obiectivului vizat de standardul sau de cerința în cauză nu se aplică nicio sancțiune administrativă. Or, această excepție nu se corelează cu norma generală de la articolul 32. Aceeași normă este regăsită și la art. 49 alin. (4). Astfel, nu este clar cum se va determina „consecința ne semnificativă” și „neconformitatea nu are consecințe”, ceea ce trezește dubii privind aplicarea uniformă a normei în vederea aplicării eficiente și transparente a sancțiunilor ce se impun.

La art. 46 alin. (1) se face referință că sancțiunile administrative menționate la art. 45 se aplică prin reducerea plăților sau excluderea de la întregul quantum al plăților. Nu este clar cine și în baza căror criterii transparente urmează să fie luate astfel de decizii. Norma ambiguă din lege va crea câmp pentru interpretări. Totodată, la alin. (5) al aceluiași articol, se propune aplicarea unei reduceri de 3 procente din quantumul total al plăților menționate la alin. (1). Astfel, nu este clar cum se va aplica reducerea și în ce constă reducerea în cazul „excluderii de la întregul quantum al plăților” în conformitate cu alin. (1) din articol. Aceeași obiecție este valabilă și pentru norma de la articolul 50 din proiect.

La art. 46 alin. (8) - (11) considerăm că sunt acordate drepturi discreționare Agenției de plăți, care, fără criterii clare și transparente, va decide în privința aplicării reducerilor procentuale - „poate decide să aplice o reducere procentuală mai mică”; „se aplică o reducere procentuală mai mare”; „procentul reducerii este de cel puțin 15 procente”. Totodată, care sunt criteriile de stabilire a „motivelor justificate” pentru a putea

<p>decide dacă repetările ulterioare ale aceleiași neconformități vor fi considerate ca fiind cazuri de neconformitate deliberată (alin.(10) și alin.(11)). Aceeași obiecție este valabilă și pentru norma art. 50 alin. (4) din proiect care stabilește că „Dispozițiile relevante de la art. 46 alin. (5), (6) și (10) se aplică corespunzător aplicării și calculării sancțiunilor administrative” (legate de condiționalitatea socială).</p> <p>La art. 47 prin textul „Agenția de plăți poate reține 25 procente din cuantumurile rezultate din reducerile și excluderile menționate la art.46” denotă incertitudine și ambiguitate administrativă în privința aplicării uniforme și fără abuzuri a normei de către responsabilii din cadrul Agenției de plăți. Sunt create condiții propice acțiunilor coruptibile de aplicare a normei în dependență de interesul urmărit.</p> <p>Analizând normele sus-menționate constatăm că acestea nu reglementează în mod transparent și eficient sistemul de control și sancțiunile administrative - se referă doar la sprijinul financiar acordat din Fond prin plățile directe; nu fac referință clară la identificarea transparentă a sancțiunii; atribuie discreții de interpretare Agenției de plăți; instituie proceduri netransparente a implementării sistemului de control și al sancțiunilor aplicabile.</p> <p>Ambiguitățile administrative vor permite comiterea manifestărilor de corupție ce țin de modul de aplicare, calculare a sancțiunilor administrative și de implementare eficientă și transparentă a sistemului de control.</p> <p>Recomandări: În opinia noastră, conținutul normelor Capitolului VIII - Sisteme de control și sancțiuni, în special cele conținute în Secțiunea 4 și 5 urmează a fi reanalizate. Normele urmează să stabilească clar și transparent un sistem eficient de control și aplicare a sancțiunilor administrative.</p>	
<p>Articolul 41 din proiect – Articolul 41. Controale încrucișate</p> <p>Obiecții:</p>	<p>Obiecția nu poate fi acceptă, întrucât documentele contabile ale unor terți pot fi verificate la necesitate, reieșind din specificul investiției efectuate. Excluzând sintagmele, precum „atunci când este cazul” (alin. (1)), „în cazurile corespunzătoare”/„și dacă este cazul” (alin. (2)), obligăm Agenția de plăți să verifice documentele contabile fizic la toți</p>

<p>Articolul 41 reglementează controalele încrucișate.</p> <p>Identificarea în conținutul articolului a sintagmelor, precum „atunci când este cazul” (alin. (1)), „în cazurile corespunzătoare”/„și dacă este cazul” (alin. (2)) conferă normelor neclaritate și posibilități de interpretare a acestora.</p> <p>La alin. (5) utilizarea sintagmei „poate să solicite extrase sau copii ale documentelor” va permite aplicarea normei în dependență de interes și scop cu riscul aplicării diferite a acțiunilor în una și aceeași situație, ceea ce poate duce la comiterea manifestărilor de corupție.</p> <p>Recomandări: Propunem autorului excluderea sintagmei „atunci când este cazul” de la alin. (1) cu redarea clară a obligației de a verifica documentele comerciale ale întreprinderilor, astfel după cum este stipulat și în articolul 40 din proiect.</p> <p>La alin. (1) lit.b) propunem stabilirea cazurilor când urmează să fie efectuat controlul fizic al cantității și naturii stocurilor.</p> <p>La alin. (2) propunem a se analiza oportunitatea excluderii sintagmelor „în cazurile corespunzătoare” și „dacă este cazul”.</p> <p>La alin. (5) propunem a reda clar, fără a lăsa loc interpretărilor cazurile când urmează să fie solicitate extrase sau copii ale documentelor.</p>	<p>terții, atunci când în unele cazuri Agenția de plăți poate verifica documentele contabile și din oficiu. De aceea, considerăm oportun menținerea redacției actuale la alin (1), ce dă posibilitate de a verifica acțiunea și indirect din oficiu.</p>
<p>Articolul 44 din proiect – Articolul 44. Sistemul de control aferent condiționalității (1) Autoritatea de management instituie un sistem pentru a verifica dacă beneficiarii plăților directe respectă obligațiile prevăzute la articolul 18. (2) Agenția de plăți: (...) 3) poate, atunci când este cazul, să utilizeze teledetecția sau sistemul de monitorizare a suprafețelor sau orice alte tehnologii relevante care le ajută în efectuarea controalelor la fața locului menționate la subpunctul 1) (...)</p> <p>Obiecții: Norma instituie un drept confuz Agenției de plăți de a utiliza teledetecția sau sistemul de monitorizare a suprafețelor sau orice alte</p>	<p>De fapt, argumentările sunt deja expuse la obiecția autorului Raportului la Articolul 32 în corelare cu articolele 44-47 și 48-50 din proiect.</p>

<p>tehnologii relevante care le ajută în efectuarea controalelor la fața locului.</p> <p>În acest sens, norma nu stabilește în baza căror criterii aprobate urmează a fi exercitat acest drept de către Agenția de plăți.</p> <p>Totodată, norma nu face referință la actul normativ care urmează să conțină aceste criterii, modul de intervenție în acest mod, modul de aplicare a acestor tehnologii și autoritatea responsabilă de aprobare a acestor norme.</p> <p>Aspectele analizate vor permite aplicarea discreționară a normei.</p> <p>Recomandări: Propunem autorului stabilirea dreptului Agenției de plăți a utiliza tehnologiile menționate, însă, urmează a se face referință la subiectul care urmează a aproba criteriile și modul de aplicare transparentă a acestor tehnologii.</p> <p>Astfel, se poate, de exemplu, de făcut referință că modul de instituire și utilizare a acestor tehnologii este aprobat de către autoritatea de management.</p>	
<p>Articolul 56 din proiectul legii – Articolul 56. Proceduri de monitorizare Pe baza indicatorilor de rezultat, comitetul național de monitorizare și autoritatea de management monitorizează punerea în aplicare a PSPA, precum și progresele realizate în vederea atingerii indicatorilor PSPA.</p> <p>Obiecții: Norma articolului 56 stabilește că „Comitetul național de monitorizare și autoritatea de management monitorizează punerea în aplicare a PSPA, precum și progresele realizate în vederea atingerii indicatorilor PSPA”.</p> <p>Norma articolului 54 alin. (1) stabilește că „Autoritatea de management instituie cadrul de performanță care permite raportarea, monitorizarea și evaluare a performanței PSPA pe parcursul punerii în aplicare a acestuia”</p> <p>Totodată, norma articolului 60 stabilește la alin. (1) că „Autoritatea de management efectuează evaluări ale PSPA în perioada de punere în aplicare și ex post pentru a îmbunătăți calitatea</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Deoarece art. 56 prevede monitorizarea de punere în aplicare a PSPA de către comitetul național de monitorizare care este instituit de către autoritatea de management și componența căruia trebuie să asigure o reprezentare echilibrată a autorităților publice relevante, inclusiv autorități competente în materie de mediu și de climă; reprezentanți ai sectorului agricol, inclusiv partenerii economici și sociali; organisme relevante care reprezintă societatea civilă și, după caz, organismele responsabile cu promovarea incluziunii sociale, a drepturilor fundamentale, a egalității de gen și a nediscriminării (art. 14 din proiect.).</p> <p>Astfel, acest comitet este în suportul autorității de management în procesul de evaluare, monitorizare și elaborare de noi mecanisme de sprijin pentru dezvoltarea agriculturii și mediului rural.</p> <p>Art. 54 stabilește că autoritatea de management instituie cadrul de performanță care permite raportarea, monitorizarea și evaluarea performanței PSPA pe parcursul punerii în aplicare a acestuia, iar art. 60 prevede evaluarea PSPA în perioada de aplicare și ex post de către autoritatea de</p>

<p>elaborării și punerii în aplicare”, iar la alin. (2) se stabilește că „Evaluarea PSPS se încredințează unor experți independenți din punct de vedere funcțional”.</p> <p>Normele urmează să fie analizate cumulativ.</p> <p>Or, din conținutul acestora nu este clar reglementat subiectul responsabil de evaluarea PSPA.</p> <p>Pe de o parte, la art. 54 se face referință la „raportare, monitorizare și evaluarea performanței”, iar pe de altă parte, la art. 56 se face referință doar la „monitorizarea punerii în aplicare a PSPA”, iar textul „precum și progresele realizate” nu este clar dacă se referă la „evaluarea performanței PSPA”.</p> <p>Mai mult decât atât, norma alin. (1) stabilește atribuția autorității de management de efectuare a evaluării ale PSPA în perioada de punere în aplicare și ex post, iar alin. (2) stabilește deja faptul că „evaluarea PSPA se încredințează unor experți independenți din punct de vedere funcțional”. În aceste condiții, nu este clar cine sunt „experții independenți”, cine și cum îi selectează, or, autoritatea de management este reprezentată de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.</p> <p>Ambiguitatea administrativă privind modul de monitorizare și evaluare a performanței PSPA va permite alicarea normelor într-un mod confuz și discreționar, ceea ce știrbește din transparența ce ține de monitorizarea și evaluarea PSPA.</p> <p>Recomandări: Propunem autorului modificarea normelor prin instituirea transparentă a modului de monitorizare și evaluare a performanței PSPA.</p> <p>Astfel, urmează a se stabili în mod transparent atribuțiile entităților publice responsabile de monitorizare și evaluare, prin excluderea sau reglementarea naturii juridice a „experților independenți” ținând cont că atribuția de evaluare este atribuită, conform proiectului, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare în calitate de autoritate de management.</p>	<p>management cu implicarea unor experți independenți din punct de vedere funcțional. Astfel, autoritatea de management este responsabilă de raportarea, monitorizarea și evaluarea performanței PSPA, iar evaluarea ex post a PSPA se încredințează unor experții contractați de către autoritatea de management.</p>
<p>Concluzii și decizii aprobate</p>	<p>I. Părțile au examinat obiecțiile și recomandările stipulare în raportul de expertiză anticorupție (nr.</p>

scr.06/2/20630 din 25.11.2024) și în contextul explicațiilor/argumentărilor aduse de către autorii proiectului de lege expuse în cadrul ședinței au convenit:

✓ MAIA va completa sinteză la proiectul de lege privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole (număr unic 712/MAIA/2024) cu explicațiile/argumentările expuse pe marginea obiecțiilor/recomandărilor reflectate în raportul de expertiză prezentat de către Centrul Național Anticorupție (CNA);

✓ sinteza completată și proiectul de lege definitivat vor fi transmise în format electronic către CNA pentru coordonare, informare a conducerii și prezentare a concluziei.

Șefa Direcției politici și
Programe de dezvoltare rurală

Galina PETRACHI

Șef interimar al Direcției juridice

Vasile DOGOTARI

Secretarul ședinței

Lilia Dumitruș